

SƏMADA PARLAYAN QOSA İSİQ

2014-cü ilin son va 2015-ci ilin ilk günləri mənim üçün çox əlamətdar oldu. Həmin günlərdə unudulmaz müəllimimiz, Azərbaycanın jurnalistlərinin mənəvi atası olan tədqiqatçı-alim, ensklopedik bilik sahibi, su kimi şəffaf, milli qeyrətli, ideal əxlaqlı, öz şəxsiyyəti ilə çoxlarına örnək olan professor Şirməmməd Hüseynovun 90 illik yubileyi münasibətilə Bakıya gəlmədim. İlk görüş Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində olud. Ora yaxın dostlarımız, tələbə yoldaşlarım, gözəl insanlar, dəyərləri ziyanlılar Səxavət Mustafayev, professor Ramiz Əsgər və tələbəlik illərində hamımuza xüsusi diqqət, qayğı göstərən Əjdər Kazimovla birgə geddim. Şirməmməd müəllimlə görüşə ölkəmizin say-səcmə ziyanlıları golmədi. Onların arasında yenə tələbə yoldaşlarım millət vəkili "Azərbaycan" qəzetiñin baş redaktor Bəxtiyar Sadıqovu, Millət vəkili, yazıçı-publisist Aqil Abbası, professor Qulu Məhərrəmlini, Yusif Hüseynovu və başqa larını gördüm. Tədbiri Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaçov apardı. Onu da qeyd edim ki, mən Şirməmməd müəllimi uşaq yaşlarından tanıyıram. Həm bir Şəkili kimi və qohumluq münasibətimiz olduğuna görə bütünlikdə bizim ailədə Şirməmməd müəllimi həmişə məxsusi hörmət və ehtiram olub. Şirməmməd müəllim konkret faktları danışmağı xoşadığı üçün mən də bu toplantıda çıxış edib başıma galən bir əhvalatı danışmaq və onun tamız, obyektiv, böyük insan olduğunu söyləmək istəydim. Amma bir-iki nəfər çıxış edəndən sonra tərif etdimyi ömrü boyu xoşlamayan Şirməmməd müəllim Əflatun Amaçova dedi ki, gəl bu insanların vaxtını çox almayıq, mənə 3-5 dəqiqlik söz ver. Yəqin ki, bura mənim görüşümə gələnlər daha çox məni dinləmək istəyirlər. Bu sözdən sonra mən çıxış etmək fikrindən daşıdım. Həm də ona görə ki, biliyəm Onun ümumiyyətlə adəmi üzünə tərifləməkdən xoş golmır. Həmişə deyir belə şəyər, yaltaqlıq, məttahlıq əlamətidir. Bunu qəbul edənlər də elə onu deyənlərin tayıdır. Amma orda deyəcəyimi indi yazmaq istədim:

1972-ci ilin sentyabr ayının 1-ci bazar günü idi. Axşama yaxın mən və Tibb Universitetinin tələbəsi olan qardaşım, sonralar Azərbaycanda tanınmış neyrocərrah olan Aydin Nağıyevlə birgə Şirməmməd müəllimin evinə getmişdi. Onun maraqlı səbətləri başımıza elə qatmışdı ki, 4-5 saatın necə keçdiyini bilmədi. Şirməmməd müəllimin hayatı yoldaşı Ülkə xanım yaxşı bir süfrə açdı, bizi doyuncu yedirdi, meyvə şirələri, şirniyat stolu hər şey yüksək soviyyədə idi. Getməye hazırlaşanda Şirməmməd müəllim dedi :

- **Oğul-bala 5 dəqiqa mənə qulaq asın səzə sözümüz var. Biz yenidən əvvəlki yerlərimizdə oturduq. Şirməmməd müəllim Ülkə xanımı da çağırırdı və bir qədər də ciddi tərzdə söza başladı.**

Həə bala hər ikinin ali məktəbə daxil olmuşunuz. Tələbəlik illəri ağır olur. Ola bilər ki, pulunun qurtarar, yeməyiniz olmaz. Həcənədən çəkinmədən mənim evime gelərsiniz. Ülkə xanım, Allah verəndən, evimizdə olan dan verə, ac qalmazsınız. Pul lazımla olsan dan alarsınız. Birdə ki, mənim zəngin kitab-xanam var. Hansı kitab lazımla olsan verəm oxuyarsınız. (onu da qeyd edim ki, tələbəlik illərində mühazirələrdə qeyd edilən kitabları tapıb oxumaq ən böyük problem idi). Şirməmməd müəllim bir qədər də ciddiləşib dedi:

- **Amma dərsinizi oxumayıb, imtahan-dan, zaqtodan kəsilib mənim yanına gəlmiyorsınız. Mən heç kimdən belə şəyər xahiş edən deyiləm. İndiyə qədər etməmişən və bundan sonra da etməram. Hansı dərsdən çətinliyinən olsa, başa düşmədiyiniz nəsə olsa, həmin program dairəsində soninə fordi möşəkü olaram deyib, düz mənim üzümə baxdı. Amma oxumasan sənə qiyomat yazmağı heç kimdən xahiş edə bil-mərəm.**

Biz salamatlaşmış evdən çıxdıq. Yol boyu heç birimiz danışmadıq. O vaxt bu sözər mənə çox ağır təsir etmişdi. Mən sonuncu imtahani verib universitetə qəbul olan gün atam rohmət etmişdi. Mənə elə gəldi ki, atam sağ olsayı Şirməmməd müəllim bəs sözər mənə deməzdə. Amma illər ötdükə məndən də çox yaxın və dəfələrələ imkanlı, atalı-analı qohumlarımından bir neçəsinin oxuya

bilmədiyi üçün universitetdən xaric edilməsinin şahidi oldum. Onda başa düşdüm ki, mən Şirməmməd müəllimin barədə düz fikirdə olmamışam. O,çoxlarından fərqli olaraq həyətəda yüksək təribunalarla danışlığı kimidir. O, təmənnəsiz ideal bir insandır. Mən orta məktəbi bitirib universitetə sənədlərimi vərəndə ailəmizdə də , dostlarım da mənə deyirdilər ki, hüquq fakultəsinə get. Mən isə ərizə yazanda jurnalistikə ixtisasını göstərdim. Ona görə ki, Şirməmməd müəllimi özümdə ideal seçmişdim. Bütün ömrüm boyu da onuna fərxi etmişəm.

Toplantıda milət vəkilləri Aqil Abbasin, Bəxtiyar Sadıqovun, Cəvansır Feyziyevin, professor Cahangir Məmmədlinin və Ülkə xanım Hüseynovanın çıxışları xüsusi alqışlarla qarşılandı. Yubiley tədbirində jurnalist Yusif Hüseynovun redaktorluğu ilə çap edilən, Şirməmməd müəllimə həsr edilmiş və onun haqqında yazılın məqalələr toplanmış "İstiqalənin işığında" adlı kitab qonaqlara paylandı. Yeni ilin günündən de Bakı Dövlət, Xəzər, Təfəkkür və bir neçə başqa universitetlərde Şirməmməd müəllimlə görüşər davam edirdi. Həmin tədbirlərin birində Naxçıvanlı tələbə yoldaşım Hüseyin Əsgərovla qarşılaşdım. 35 ilən çox id Hüseyini görmürüm. Amma mətbuatda onun satirik-yumoristik yazılarını tez-tez oxuyur və onun yazılarını hər dəfə oxuyandan sonra telefon əlaqəsi saxlayırdı. Hüseyinin saçları da, qaşları da ağarmışdır lap şaxəbabaya oxşayır, amma yenə həminki güllər, mehriban siması yerində idi. Ertəsi gün görüşmək üçün telefon əlaqəsi saxladıq. Mən soruşdum ki, Hüseyin hardasan?

- Dedi:

- **Binəqədi rayonunda yeni istifadəyə verilmiş Heydər Əliyev məscidinin yaxınlığında.**

- 2014-cü ilin son günlərində açılışı olan həmin məscidin dörd tərafında ucaldılan minarələrin boyundan dəfələr yüksəklərə zillənən işıqlar üfüqədə çox uzaqlardan görünür və Bakının rəngarəncə işıqları fənnda uca dağlarında görməyə adət etdiyimiz göy qurşağına bənzəyirdi. Bakıda qaldığım bir neçə gündə axşamlar bu işıqları həvəslə və heyranlıq seyr edirdim ona görə də məscidi ziyanlı etmək arzusu ilə Hüseyinə dedim son get məscidin yaxınlığına, mən də gəlirəm ora. Uzun illərdən sonra tələbə yoldaşım Hüseyinlə görüşüb, əhatəli səhbət etmək arzusu ilə yollandı məscid tərəfa.

Tələbəlik illərində indi şair, professor kimi tanınan Adil Cəmil, Ucarlı mərhum Ələkbər Hüseynov, Naxçıvanlı Hüseyin Əsgərov və mən bir otaqda qalırdıq. Dünənə Azərbaycanlıları nə qədər olması, itirilmiş torpaqlar, Azərbaycan hökmətlərinin tarixi sehvələri, milli mentalitet, tarixi abidələrin qorunmasının vacibliyi, özümüzü dərk etmək, millətimizi dünyaya tanıtmaq və başqa mövzularda həmişə otaq yoldaşlarımıla maraqlı səhbətlərimiz olardı. Belə səbətlərə məndə vətənpərvərlik hissələrinin formalşamasında Hüseyin dəha böyük rol oynamışdı. Bimiz bu mövzularda çox uzun və həmişə maraqlı dialoqlarımız olurdu. Hər bir Azerbaycanlı Şimal -Cənub həsrətini andiran Şəhriyarın "Heydər babaya salam" şerini ilk dəfə Hüseyindən eşitmədim. Mən də Bəxtiyar Vahabzadənin "Gülüstən" poemasını ona və bütün tələbə yoldaşlarımıza paylaşıdım.

Biz həmin məscidin qarşısında görüşdük. Cox maraqlı səhbətimiz oldu. Hüseyin, Ulu Öndərin, Moskvadan qayıdanın sonra Naxçıvanda onunla görüşərindən danışdı. Dedi ki, o vaxt mən Naxçıvan televiziyasında içtimai-siyasi verilişlərin və xəbərlərin aparıcı jurnalisti idim. Heydər Əliyevlə demək olar ki, hər gün görüşürdü. Biz çox səmimi səhbətlər edirdik. Hər görüsənən sonra mənə Ulu Öndər inam və sevgi artırdı. O ictimai-yətolət - tez görüşür, şəhərdə, bazarda səbət gezirdi. Mən də fırıldanış istifadə edib səda insanlarla onun görüşərini, toplantılarında çıxışlarını televiziya vasitəsilə daha geniş aydınlarıya çatdırırdım. Səmimi görüşlərin birində Ulu Öndər dedim ki, 1975-ci ilən mənim və bir çox tələbə yoldaşlarının siyasi təşəkkür etmək borcumuz var. İcəzə verin gec olsa da yoldaşlarının adından və özümüz siyasi təşəkkürlerimizi çatdırırdım.

- **Sorusu ki, nəyə görə?**

- **Mən həmin il Novruz bayramında bəsiməzə gələnləri Ulu Öndər danışdım.**

Heydər Əliyev adəti üzrə məni çox diqqətli və axıra qədər dinlədi. Və sonra Şirməmməd müəllimin bizə dediklərini təsdiq etdi. Bu fikirin təsdiqi bizə Azərbaycanın ugurlu və xoşbəxt goləcək inamı daha da artırılmışdır və biz bundan sonra Ulu Öndərin tövsiyyəsi ilə belə tədbirlərə qoşulmayıb, dərslərimizə diqqəti artırdı.

- Deməli indi həmin hadisə haqqında oxuculara inamla məlumat vermək olar.

- 1973-cü ilin yazında Azərbaycan Dövlət Universitetinin Jurnalistikə fakultəsində təhsil alan əsəsən bizim kursun tələbələri Novruz bayramını qeyd etmək fikrine düşdik. Müəllimlərimizdən yazıçı - professorlar Qulu Xəlilov, Mir Cəlal Paşayevi, Əzizə xanım Cəfərzadəni və fəlsəfə müəllimimiz Qəmər Əsərovu da bu tədbirə dəvət etdi. Görüş yeri Fəxri Xiyabanı oldu. Dəvət etdiyimiz qoşaqlarını hamısı tədbirdə iştirak etdi. Əlimizdə gül - çiçək dəstələri var idi. Yataqxanada qızlar səməni yetişdirib gərtirmişdilər. Fəxri Xiyabanda Şixəli Qurbanovun, Həsən Bey Zərdabının, Cəlil Məmmədquluzadənin, Üzeyir

Fəxri Xiyabanda Novruz bayramı adı ilə keçirilən tədbirdən sonra tezəkə bizim fakultədən 40 nəfər qədər tələbəni ayrı - ayrı yerlərdə saxlayıb Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsinin qarşısındaki Djerziniski adına kuluba gətirmişdilər. Burada da herəni bir otaqda saxlayıb sorğu - sual etmişdilər. İş elə təşkil edilmişdi ki, tələbələrin biri - birində xəbəri yox idi. Bize müxtəlif suallar verilir və izahatlar yazdırıldırlar. Təxminən gecə saat 1-dən sonra birdən - birə veziyət dəyişdi. Tələbələrin hamısının alınmış sənədlərini geri qaytarıldırlar və əvvəlkindən fərqli olaraq mülayim rəftərləri bizi buraxırdılar. Dedilər ki, burada saxlanılmığınızı heç yerdə heç kimə deməyin.

Təbii ki, jurnalistikə fakultəsi tələbələrinin saxlanılması barədə bizim dekanımız Şirməmməd Hüseynovun məlumatı olmuşdu. Bir neçə gün sonra Şirməmməd müəllim tədbirin təşkilatçıları olan Əjdər Kazimovu, Hüseyin Əsərovu, Ağamalı Əfəndiyevi, Qəzənfər Rüstəmovu və məni yanına çağırıldı. O, səhəbəti həmin hadisə üzərinə gotirdi. Və dedi ki, həmin məsəle ilə əlaqədar Azerbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi Heydər Əliyev gecə saat 1 radələrindən bu barədə mərزو edilib və o ciddi tapşırıq verib ki, tocili olaraq tələbələri buraxın. Onlara mənim tövsiyyəmi çatdırırdı ki, onlar tələbələrlər. Onların indi en vacib işi dəstələri ilə məşğul olmaqdır və bilsinlər ki, Azərbaycanın gələcəyi, sürətli inkişafı, milli mentaliteti, mənəvi dəyərləri haqqında düşüncən insanlar var və mən buradayam. Hər işin öz vaxtı var. Eşidiniz bala, gedin dərsinizi oxuyun. Bir daha belə işlər olmasın. Biz Şirməmməd müəllimin kabinetindən çıxıb küçədə səhəbət edəndə Hüseyin gül-gülə demişdi:

- **Mən indi Azərbaycanın səmasında parlayan qeyri-adı işq gürürəm !**

Bundan sonra bizo heç bir təzqiq və təsir olmadı. Sonrakı illərdə belə tədbirləri bir daha keçirmədi.

* * *

Biz məscidin etrafında bir neçə dəfə gəzib, tələbəlik illərini şirin xatırə ki yada saldıq. İkimiz də səhəbət edə-edə heyranlıqla və iftخار hissi ilə məscidə baxırdıq. Mən İranda, Türkiyədə, Orta Asiya dövlətlərinin bir neçəsində məscidlərdə olmuşam. Heydər Əliyevin adına və şərəfinə ucaldılmış Bakıda ki bu məscid mənə görə dəhərənək və dəhərənək məhərətənən qələbəsi, həmin günlərdə Ali Baş Komandanın bütün dönyanın aparıcı mətbuat orqanlarına verdiyi mürşəhabərdə nümayiş edilən böyük diplomatlığı, hazırda 120-dən çox dövlətin üzv olduğu "Qoşulmama hərəkatı"ndakı sədrliyi, milyonlarla azərbaycanlılar kimi bizim dən ən çox həsratını çəkdiyimiz Cənubi Azərbaycan, Qərbi Azərbaycan, yenice qurulan Laçın-Xankendi yolundaki sərhəd nəzarət buraxılış məntəqəsi, Türk Dövlətləri Təşkilatının ildən-ildən genişlənən əlaqələri bizim səhəbətimizin əsa mövzuları oldu. Şübhəsiz ki, Heydər Əliyevin 100 illiyi də səhəbətimizin əsas leymotivi idi. Axi biz ömrümüzün 50 ilini Əliyevçi olmuşuq və buna görə bu gün dəha çox qürurlanıraq. Bir neçə gün qabaq ADA Universitetinin Şuşada təşkil etdiyi Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr edilmiş elmi konfransda məhərətənən qədəbə Prezidentimiz İlham Əliyevin və dönyanın bir çox nüfuzlu dövlətlərinən gəlmiş tanınmış nümayəndələrin çıxışları bizi daha çox təsirləndirdi. Biz səhəbətimizdə Ulu önderin bu qədər deyərləndirilməsindən iftخار hissi keçirdiyimizi izhar edirdik. Deməli, zaman özü haqqı, ədaləti yerbəyər edir. Şair demişən: Dünyā lā ilāha illā hu, ya ḥaqqū ya ḥaṣṣū, ayraṇū ayraṇū.

- **Mən inanırdım ki, Heydər Əliyev Azərbaycan tarixində uzun müddət qalacaq. Amma onun Azərbaycan göstərdiyi əvvələs xidmətlərlə yanaşı adına ucaldılan bu məscid Ulu Öndəri dana da əbədiləşdirdi. Əhsən, bunu yaradılara, əlaqələr, İkimiz də məscidə baxa-baxa ol çaldıq.**

Biz ucadan danışırıq, şübhəsiz ki, etrafda olan insanlar bizim məscid haqqıbdakı səhəbətimizi eşidirdilər və bizim el çalmağımıza etrafda insanlar da yoldaşlarımdır. Onlar ilk dəfə gördükdən sonra da bizimlə həmçinin oldularını başa düşdik və yaxınlaşıb həm-səhəbət olduq. Təxminən 55-60 nəfər bir yər yığılib məscid barədə danışmağa başladıq. Hərə öz ürək sözərini bir neçə cümlə ilə dedi:

Hüseyin daha uca və qətiyyətli səsle:

- **Görürəm bu əzəməli abidəni siz də bəyanır, yüksək qiymətləndirirsiz. Bu, ölkəmizin ardıcılılığı və iqtiyası ugurlarının nəticəsində mümkün olub. İndi Azərbaycan dünyada ən sakin və sabit dövlətdir. Ulu öndərin bizi miras qoyduğu ölkəmizdə**

toleranthıq sayında dinindən, irqindən, milliyətindən asılı olmadan hamı bərabər hüquqlu vətəndaş statusuna malikdir. Təsadüfi deyil ki, son bir neçə ilə Azərbaycanın bir çox beynəlxalq təşkilatların toplantısına ev sahibliyi edir. Bu toplantıda iştirak etmek üçün ölkəmizə galən minlərlə ali dərəcəli qonaqlar Azərbaycan haqqında real məlumatlar toplayır və öz ölkələrinə qayıtdıqdan sonra bizə qarşı səmimi münasibətdə olurlar, dünyanın bir çox mötəbər tribunallarında bizi müdafi